

BÁNŰVMEGYEI NAPLÓ

XXIII. évfolyam

Subotica, hétfő 1922. szeptember 18.

255. szám

Megjelenik minden reggel, ünnep után és hétfőn délelben
TELEFON SZÁM: Kiadóhivatali 8—56, szerkesztőség: 5—10

Előfizetési ár: negyedévre 90 —dinár

SZERKESZTŐSÉG: Kralja Alexandra-utca 4 szám alatt
Kiadóhivatal: Kralja Alexandra-utca 1 (Lelbach-palota)

A jugoszláviai magyarság nagy napja

Megalakult a jugoszláviai Magyar Párt — Tízezer ember Isten szabad ege alatt Senta főterén — A magyarság hódolata a királynak, üdvözlőlete az államalkotó szláv nemzetnek, nyílt és férfias hangvételű beszéd: a sérelmeknek és jogos követeléseknek — Sántha György, Várady Imre, Solti Adám, Gráber László, Nagy Ödön és Csettle János beszédei

Nem zavarta meg incidens a magyarság nagygyűlését

Isten szabad ege alatt, majdnem tízezer ember jelenlétében alakult meg vasárnap délelőtt Senta főterén az SHS. királyság magyarságának egységes és országos politikai szervezete: a Magyar Párt. Ünnepe volt, ritka, nagyjelentőségű, történelmi pillanat, méltóságos és felemelő minden megnyilvánulásában, méretében, egészében és részleteiben egyaránt.

A mai vasárnapról fogva a jugoszláviai magyarság egységesen, komoly öntudattal, erős akarattal és igaz reménységgel eltelve kilépett az ország politikai életének küzdőperondjára, hogy aktív részt vegyen az államéletnek abból a munkájából, amelytől eddig a megváltozott államjogi helyzet és az ebből származó különleges viszonyok akaratlanul is távolították.

Szívbeli örömmel, ujongó lelkesedéssel köszöntjük a sentai magyar vasárnap drága szülőföldjét: a Magyar Pártot. Az a tízezer magyar, aki résztvevője, tanúja volt ennek a gyönyörűséges aktusnak, teljes tudatában volt ennek, az SHS. állam magyarsága szempontjából oly nagyhorderejű politikai ténynek, meghatott, imádságos lélekkel állta körül a hevenyében összetakolt egyszerű pódiumot, amelyről messzire hallhatóan hangzott el dr. Sántha Györgynek, a nagygyűlés elnökének enunciaciója, a vérva-várt szózat, az annyira óhajtott íge:

— Az SHS. királyság Magyar Pártját megalakultnak jelentem ki!

A sentai vasárnap, a jugoszláviai magyarság Pusztaszerének ez a nagy ünnepnapja nem csekély horderejű az állam szempontjából sem. Az állam, az államalkotó szláv nemzet számára történelmi jelentőségű és kötelező erejű nyilatkozatot tett az egész jugoszláviai magyarság nevében és annak megbízásából az impozáns lefolyású nagygyűlés. Felémelt fővel és az őszinte szó erejével adta tudomására a jugoszláv közvéleménynek és az államhatárolom jelen volt képviselőjének, hogy nekünk, SHS. királyságban magyaroknak nincsenek az állam egységével és a szláv faj szupremáciájával ellenkező törekvéseink, mi csak az alkotmányból és a törvényből folyó állampolgári és emberi jogaink teljességét, magyar mivoltunk megőrzését, kul-

turális és gazdasági javaink biztosítását kívánjuk az állam üdvéért való becsületes és teremtő munkával járó közreműködésünkért.

A most megszületett Országos Magyar Párt első életmegalapításának az volt, hogy hódolatot mutassa be a királynak és üdvözlőletet küldjék az államalkotó szláv nemzetnek a mindig becsületes és jóhiszemű magyar lélekből fakadó spontán őszinteséggel, de egyben kertelés nélkül, magyar szókimondással tárta fel számos panaszeit, jogos kívánságait, alkotmányos követeléseit is, minden kis és nagy célját, törekvéseinek teljességét.

Ezen a mai lélekemelő szép vasárnapon az ország magyarságának szíve szólt meg Sentán. Az a fogadalom, amely Senta főterén a nagygyűlés határozataiként az ország nagy nyilvánosságának számára elhangzott, azt a célt szolgálja, hogy az államalkotó nemzetet a magyarság törekvéseinek, politikai magatartásának tisztáza és jogos voltáról meggyőzze és egyben eloszlassa azt a bántó és igaztalan tévhitet, hogy a magyarság az országos és a helyi politikába történt egységes belépése veszedelmet jelenthetne az államra nézve.

A magyarság hűségét, államfenntartó munkát ígér, testvéri üdvözlőletet küldött és megértést, egyenlőséget, jogokat követelt.

Ez történt Sentán.

Mosolygó, szelíd vasárnap délelőtt volt. Ünnepi hangulat a város arculatján és ünnepi érzés a szívekben. Már a megelőző napon seregesszől tödült a környék népe és a közeli és távoli vidékek küldöttsége Sentára. A Magyar Párt sentai szervezeteinek vezetője dr. Solti Adám elnökkel, dr. Csettle János ügyvezető elnökkel és dr. Erdélyi Istvánnal az élén, már napok óta fáradozott azon, hogy az érkező idegenek elszálasolása minden akadály nélkül történjék. A nagygyűlés impozáns lefolyása, a gondos és lelkes rendezőbizottság odaadásának köszönhető.

A nagygyűlés résztvevői közül legtöbben már előző nap megérkeztek, főleg azok akik Topoláról Novisadról, Somborból és a távolibbi vidékekről jöttek. Sokan

érkeztek Stara Kanizsáról, Mólról Horgosról, Adáról és általában a Sentához közel fekvő községekből. A bányási részből is sokan érkeztek Sentára, de azokat, akik kocsin vagy gyalog akartak átjönni a Tiszán, a hald levő őrség nem engedte át. A Bányás népének ekként csak egy része képviselhetette magát a nagygyűlésen: a becskerekiekkel és debeljácsikkal, akik vonaton érkeztek. Ez az érthetetlen hatósági intézkedés volt az egyetlen zavaró jelensége a gyönyörű ünnepnek.

Reggel kilenc órákor a helyi szervezetek kiküldöttéből alakult előértekezlet véglegesen megállapította és jóváhagyta a nagygyűlésen előterjesztendő határozati javaslatokat és az Országos Magyar Párt megválasztandó funkcionáriusainak jelölését. Az előértekezlet után nyomban megkezdődött a város hatalmas terén, Isten szabad ege alatt a nagygyűlés. A főtér közepén elhelyezett emelvényen foglaltak helyet az egyes helyi szervezetek vezetőségei, a sentai intéző bizottság s a gyűlés szónokai dr. Sántha György elnökkel s dr. Solti Adámmal a sentai helyi szervezet elnökével az élükön. Az emelvény körül köröskörül és véges-végig amerre a szem ellát, sűrű, fekete embertömeg, a sentai és a környékbeli magyarság ezrei, a távoli vidékekről érkezett kiküldötték százai. Ünnepi csend. Fegyveres csendőr és rendőr őrszarakok...

Mot két feltűzőt szoronyu katoná kíséretében megérkezik a nagygyűlés kormánybiztosa, dr. Petrovics Branko, Senta város polgármestere. Kíséretében vannak: Nikolics György rendőrfőkapitány, Vuics Szvetozár és Palmár Kálmán városi tanácsnokok. Ebben a percben a zenekar a himnusz kezdi játszani. A kalapok lekerülnek a fejekről és a tízezernyi tömeg tiszteletteljes csöndben hallgatja a dallamot.

Ami ezután következett, a nagygyűlés programszerű lefolyását: a Jugoszláviai Magyar Párt törvényes és végérvényes megalakulását részletesen elmondia az elább következők tudósítás. A székségképp százaz és sablonos riportból ennek az újságírói formának a természeténél fogva éppen az hiányzik, ami olyan felemelővé és meghatóvá tette ezt az egész

gyönyörű alkalmat: a magyarság szívének dobbanása...

... A Magyar Párt megalakulását, ezt a nevezetes és sokáig emlékezetes politikai eseményt, a jugoszláviai magyarság politikai, társadalmi és kulturális aktivitásának ezt a megmozdulását nem zavarta meg semmiféle bántó incidens. Különböző hírek voltak forgalomban arról, hogy a dobroyoljácok és a nemzeti ifjuság részéről ellentüntetést készül. Beogradi lapok is írtak erről. A Beogradi Vreme vasárnapi száma például a sentai nagygyűléssel kapcsolatban azt jelenti, „hogy szombaton Beogradból harminc komitációs Pecsenc Koszta vojvoda vezetése alatt elindult Sentára, minthogy olyan hírek terjedtek el, hogy ott a Vajdaság autonómiáját fogják követelni. Ezekhez Novisadon az ottani nacionalisták csoportja csatlakozik dr. Bojgojevics vezetése alatt. A gyűlésre a subotici nacionalistákon kívül a vrsaci nemzeti lovasosztag is elmegy...”

Ezt jelentették Beogradból a sentai nagygyűléssel kapcsolatban. Mi pedig azt jelentjük újlag, hogy a magyarság ünnepe iránt a nagygyűlésen jelen volt szláv polgártársaink mindvégig nagy megértéssel voltak, a hatóság pedig elismerésre méltó gondtal és figyelemmel biztosította annak zavartalan és méltóságos lefolyását. Ez mindenesetre és elsősorban a kormánybiztosnak dr. Petrovics Branko polgármesternek és Nikolics György rendőrfőkapitánynak érdeme.

A nagygyűlés befejezése után a kormánybiztos odalépett dr. Sántha Györgyhez, az Országos Magyar Párt megválasztott elnökéhez és ezt mondta:

— Elnök ur, sok szerencsét kívánok a Magyar Párt működéséhez!

Feketellet már a tér, mire egy előértekezlet megtartása után a szervezetek vezetői elfoglalták a pódiumon helyüket. Pontban tíz órákor Solti Adám dr., a sentai pártvezető elnöke szójárta állott föl s egyszerű, keresetlen, de igaz érzésű, lelkes szavakkal nyitotta meg a nagygyűlést.

A nagygyűlés megnyitása

Solti Adám dr. a következőket mondotta:

Mélyen tisztelt kormánybiztos Ur!

Különös örömmel üdvözlöm Önt, mert az Ön személye, melyet ismerünk és tisztelünk, garancia arra, hogy nyugodtan fog lefolyni nagygyűlésünk és nyugodtan meghallgathatjuk kívánságainkat, amelyeket mi is szívvel, lelkiismerettel, hűséggel adunk elő. Bizunk abban is, hogy ha hibánk kívül bármely incidens megza-

várná a gyűlés rendjét, Kormánybiztos Úr módót fog nyújtani arra, hogy gyűléstünket zavartalanul megtartsuk.

Tisztelt Népgyűlési Szeretett Magyar Testvéreim!

Szívemből üdvözlöm Önöket, akik ezen a szent napon megjelentek. Üdvözlöm Önöket, mert látom, hogy Önök ma azzal az elhatározással jöttek ide, hogy a legnagyobb odaadással a legigazságosabb munkát fogják végezni, ezért azt akarják, hogy az alkotmány által biztosított jogok szácaiba bekerüljenek. Azzal a feladattal jöttek, hogy csak jót csináljanak és ennek az államnak szilárd oszlopai legyenek. Azzal a tudattal jöttek, hogy hihi polgáraink leszenek a hazának és hozzá akarnak járni ahhoz, hogy ez a haza boldoguljon és virágozzon. Önök teljes komolysággal felöltötték ennek a napnak a jelentőségét és ezért arra kérem Önöket, legyenek hűséges alattvalói új hazájuknak, legyenek engedelmes polgárai az új rendnek.

Üdvözlöm Sántha György doktort, a suboticai szervezet elnökét, akit felkérlek, vegye át az elnöklést.

Leikes eljenzés fogadta a szavakat s köszöntötte a suboticaikat népszerű elnökét Sántha György dr.-t.

Sántha György dr.

a tömeg meleg óvációtapsa és eljenzése közben kezdett beszélni. Minden szava lélekbe talált és visszhangossá vált. Nem szóvirágokkal, hanem férfias keménységgel mondta meg azt, amit mindenki értett, mindenki várt.

A következőket mondta:

Nagyra becsült kormánybiztos Ur! Milyen tisztelt közgyűlés! Kedves magyar testvéreim!

Midőn hosszú várakozás után végre itt, e tisztamenti városban, Jugoszlávia magyarsága összejött, hogy életjelet adjon magáról, hogy megmutassa a világ előtt, hogy ebben az államban békés, dolgozó polgár akar lenni, hogy ki akarja venni részét az alkotó munkából, első kötelességem, hogy felhívjam figyelmüket arra az ösrégi magyar szokásra, hogy az Istentől, Királytól és Hazától való megemlékezéssel kezdjük meg munkálkodásunkat. En is lemelett kalappal Istennek foahszkodom: Engedje meg a Magyarok Istene, hogy igaz ügyünk, célunk megvalósuljon az ő oltalma alatt, új hazánk javára. Második kötelességünk az, hogy igazságos és bölcs uralkodóknak Öfelségének hűséges polgáraitól hódolatunkat tolmácsoljuk és kérem, hatalmazza fel a nagygyűlés a vezetőséget, hogy a következő távirattal forduljunk Öfelsége trónjához szómolyához:

Öfelsége Sándor király udvari irodájának

Beograd

'Az SHS királyságban élő magyar nemzeti kisebbség a mai napon Sentán megtartott nagygyűlésén megalkotta a maga egységes politikai és képviselvi szervezetét. Ebből az alkalomból atlatvalói hódolattal üdvözlí királyi Felsőszedet és adzattal kéri, hogy legmagasabb királyi védelméet és jóindulatát részére is a legkegyelmesebben biztosítani méltóztassák.

'Az alakuló nagygyűlés nevében dr. Sántha György elnök.

Harmadik kötelességünk pedig az, hogy tisztába jöjjünk azzal, amivel hazánkunk tartozunk. Ez az ősi szokásunk egyre kötelez: hogy hűséges és lojális alattvalók legyünk, minden mellékzsongól nélkül.

A sors idecsatolt bennünket, felelni kell a multat és a holdogabb jövő felé kell tekintünk.

Minden örökrelek be kell illeszkednünk az új államba és min-

dent el kell követnünk, hogy hűséges polgárai legyünk az új hazának.

Feltesleges elmondanunk, hogy a szerződésben biztosítva vannak a nemzeti kisebbségek jogai. Mi nem kérünk mást, csak azokat a jogokat, azoknak a kötelességeknél végrehajtását, amelyek minden nemzeti kisebbség részére a népek jogait megdallapító szerződésben biztosítva vannak. Mást nem kérünk és ezért jöjünk össze, ezért alkotunk meg a Magyar Pártot, hogy ezt a célt megvalósítsuk, hogy a tróntól, a kormánytól, a néptől ennek a célnak megvalósítására segítséget kérjünk.

Tudjuk nagyon jól, hogy majdnem egy esztendeje annak, hogy szervező munkánkat megindítottuk a Magyar Párt megalkotására. Sok küzdelemmel, akadályjal állottunk szemben. A hosszú háboru után a szenvedélyek még égne a lelkekben, még most is, amikor már a béke örangyala lebeg felettünk. Ezeket a szenvedélyeket az idők mind el fogják tüntetni. A király bölcsessége, a törvények ereje és az alkotmány mind a mi oldalunkon van. Nincsen okunk félni. Ebben a demokratikus államban egyenjogú polgároknak leszünk.

Kérem a nagygyűlést, mondja ki fínpélyesen hogy a Magyar Pártot megalkotja. (Leikes eljenzés.) Ezzel a nagygyűlést megnyitottunk nyilvánított. A jegyzőkönyv vezetésére Ruby Gyula dr-t kérem fel, a jegyzőkönyv hitelesítésére Békelly György dr és Birkás Gyula urakat.

Leikes eljenzés, dörgő helyeslés volt a válasz Sántha György dr. beszédére. Csak sokára csöndesedett el az eljenző tömeg. Mikor a csend helyreállt Sántha György dr. elnök felhívására

Csettle János dr.

emelkedett szavak és meggyőző érvek kíséretében a következő határozati javaslatot ajánlotta elfogadására:

A Sentán 1922. évi szeptember hó 17-ik napján megtartott nagygyűlés kiondja, hogy a jugoszláviai magyarság egységes, minden más politikai párttól független politikai szervezetként megalapítja a Magyar Pártot, magává teszi az előkészítő helyi szervek által előbe terjesztett programot és felhívja az ország dolgozó magyar népét, hogy felretéve minden osztályellenlétét és felekezeti gyűlöletét, a magyarság jogi és politikai egyenjogusltsáráért megindult küzdelmében egységesen csatlakozzék a Magyar Párthoz.

A nagygyűlés felhatalmazza a mai napon megválasztandó tisztikart és vezérőlbizottságot, hogy alkossa meg mielőbb a párt szervezeti szabályait és ügyrendjét és minden rendelkezésére álló törvényes és alkotmányos eszközök igénybevitelével gondoskodik arról, hogy a pártnak az új nemzetgyűlésen parlamenti képviselete legyen.

A párt céljainak megvalósításához vezető eszközök megválasztásáért teljes bizalommal teszi le a nagygyűlés a pártvezetőség kezébe.

A nagygyűlés az ország magyar népének nevében halás köszönetét fejezi ki a magyar sajtónak azért a nemes és önfeláldozó munkásságáért, amelyet a magyar nemzeti kisebbség jogainak sértele és politikai öntudatának ébrentartása érdekében eddig is kifejtett és felkéri, hogy a pártot és vezetőségét céljainak elérésében továbbra is teljes odaadással támogassák.

A nagygyűlés felhatalmazza a vezetőséget, hogy a maga kebeléből elnökli tanácsot alakítsen, amely esetről-esetre, más-más városban, tartsa meg illeseit. A nagygyűlés egyhangu felkiált-

tással tette magává a határozati javaslatot.

Sántha György dr. határozatként mondta ki, hogy a nagygyűlés a javaslatot elfogadja s

ezzel a jugoszlávai Magyar Párt megalakult.

Leikes, kitoró eljenzés fogadta ezeket a szavakat.

Utána Nagy Odón dr. terjesztette elő a tisztikar és vezérőlbizottság megválasztására vonatkozó indítványt.

A tisztikar megválasztása.

Nagy Odón dr. javaslatára a nagygyűlés következőképen alakította meg szervezetét:

Elnök: Sántha György dr.

Társelnökök: Várady Imre dr. (Bečkerek), Gráber László dr. (Pančev), Falcione Árpád (Sombor), dr. Soti Ádám (Senta).

Ügyvezető elnök: Nagy Odón dr. Főtárhárok: Ruby Gyula (Subotica), dr. Csettle János (Senta) és Mara Jenő dr. (Bečkerek).

Tárhárok: Strelczyk Dénes (Subotica) és Deák Ló (Sombor).

Pénztáros: Cs. Nagy Samu.

Ellenőr: Vass Kálmán.

Itéző-bizottsági tagok: Subotica: Törley Bálint, Deák András, Koncz András, Horváth-Csomó József, Nőjcsék Géza, Heumann Mór, Andrássy György, Pauk János, Szabó Simon, Patócs Béla, dr. Székely Áron, dr. Vécsey Samu.

Sombor: Szemes József, Mérő Ignác, Falcione Lajos, dr. Czeisel Lajos, dr. Buják József, Wámoscher Ervin, dr. Turányi Zsigmond, dr. Lederer Dezső, dr. Palásthy Odón, dr. Hettesheimer Imre, Ugró Mihály.

Bečkerek: Erdélyi István, dr. Kardos Samu, dr. Kuszting János, dr. Borsody Lajos, Tóth Ferenc.

Debeljassa: Tóth Ferenc, Szentl Imre, Laki János, Monoki Gyula.

Hertelendyalva: Thomka Károly, Ömböli Márton.

Senta: Tóth Miklós, Horti János, Papp Menyihér, Radvány Károly, Molnár Sz. Vince, Pető Sándor.

Topola: Kihut János, dr. Decsy József, dr. Kiss József, Pecze Sándor, dr. Bekeffy Károly, Varga Mihály, Gyarmati Sándor, Schäfer Gyula, Sinkovics Ferenc, Tóth József.

Ada: dr. Király Károly, Török Máté.

Stara-Kaniza: Varga György.

Mot: Vida Péter.

Martonos: Szimrák Béla.

A tisztikar megválasztása után

Várady Imre dr.

a bánati Magyar Párt elnöke emelkedett szólásra. Nagyszerű szónikai készsége, magával ragadó lendülettel mindvégig leköttöte a hallgató tömeget figyelmet. Pompás előadó ereje méltó kifejező eszköze volt a mélyen szántó gondolatoknak s nagy koncepciójú politikai tanultsága lendületes szónikai erővel párosult.

Várady Imre dr. a hallgatóság fel-felhangzó eljenzése mellett a következőket mondotta:

Uraim!

A népek történetében példátlanul álló nagy világréngés, amely királyi, császári, cári trónokat döntött halomra, amely évszázados államalakulatokat roppantott össze, amely ország-határokat rombolt szét, régieket megsemmisítve, újakat alkotva, ez a nagy világréngés eredményezte a többek között azt is, hogy mi, itt e területen élő magyarok, a régi anyország testéről leválasztva, egy új ifjú államalakulat keretébe osztatunk s hogy mi itt államterület vezető nemzetből nemzeti kisebbséggé válunk.

Ez átalakulás első idejében tévován, bizonytalanul állottunk szemben e reánk szakadt eseményekkel; tiszt-

ta látásunkat különösen két körülmény zavarta.

Az egyik az az adott viszonyok között bizonyára igen szerencsés tény, hogy e területre nem harcokban ellenséges, romboló hadseregtört be, hanem előzőben már megköltött fegyverszüneti feltételek alapján itt egy gyvző megszálló hadsereg tartotta bevonulását. A másik pedig az a körülmény, hogy ezen megszálló hadsereg egésze alatt, az akkoriban még igen komolyan tartott wilsoni pontok alapján, a népek örendelkezési jogának hangozatásánál, a közigazgatási, bírói és politikai közhatalmak nem idegen, ellenséges, velünk szemben hadakozó államok férfiai, hanem a mi ismert, velünk előzőleg egy sorban küzdött polgártársaink voltak előt.

Oly polgártársaink, akik közül igen sokkal, legalább nálunk a Bán-ságban, az azelőtti időkben nemcsak társadalmi ismeretségben és érintkezésben, hanem egyenesen közéleti és politikai fegyverdatásban éltünk, amikor velük együtt küzdötünk: igaz, európai értelemben volt demokrata szemléletű átitott jogállam kivívásért.

S így mi sem volt természetesebb, minthogy nyomban már az átalakulás első percében egy mi magyarok, mint a velünk egy alapon állót németek és munkások felajánlottak az együttműködést a világhatasznál átalakozott romok eltakarítása és az új demokrata szellemű közelet inau-gurálása céljából.

Ajánlatunk nem fogadtatott el s így meg kell állapítanunk a ténnyt, hogy a közéleti passzivitást nem mi mondottuk ki, nem mi kezdeményeztük.

Az itteni magyarság mindenkor kész volt az állam megerősödését, konzolidációját, felvirágzotasát előmozdító alkotó munkában részét kívenni.

Bizonnyitja ezt azon további tény is, hogy amikor néhány év múlva, bár törvényeink rendelkezésének mellőzésével, nem szabad választás, hanem miniszteri kinevezés útján a közéleti és megyei közéletben való közreműködésre bennünket, magyarokat is meghívtak, mi törvényes közjogi agályaik felreteltével az első hívásra munkába állottunk és egy a közéleti s városi képviselőtestületekben, mint a megyei és köz-igazgatási bizottságokban lelkiismeretes munkával igyekeztünk a közjót, a közérdeket szolgálni.

Ennek a munkakészségünknek logikus, következetes folytatása e mai pártvezetőségünkben van.

Mert mi egyebet jelent az a tény, hogy e területen élő összmagyarság az opciók idő lejártával, mindjárt az első adott pillanatan politikai szervezetet pártta tömörül? Mi egyebet, mint azt, hogy a közéleti, a megyei, szilkebb keretből kilépve, immár az állami közélet minden mezéjén vállatve óhajtt együttműködni nemzet-alkotó polgártársaink mellett az új haza gazdasági, politikai, kulturális felvirágzotasára érdekében.

Es mégis mind e nyilvánított készségünk, mid e hangsosan bizonyított tények mellett még mindig bizalmatlansággal állunk szemben, még mindig illóialitás gyanújaival illelnek.

Uraim, mi a lojalitás? A lojalitás lényege nem egyéb, mint a szuverénitás ked laktora, a nemzet és a király akarata előtt való meghajlás. S miiben nyilvánul, hol ismerhető fel a nemzet és a király akarata? A nemzetgyűlés által alkotott és a király által szentesített törvényekben és alkotmányban.

S miért tömörül politikai pártta, mit kíván Jugoszlávia magyarsága? Semmi egyebet, mint a nemzetgyűléstől meghozott, a király által szentesített s meghirdetett törvény és alkotmány rendelkezéseinek minden ittt élő állampolgárra néve kivétel nélkül, teljesen egyforma alkalmazását és érvényesülését.

Igy tehát bátran, nyílt homlokossal hirdethetjük, hogy a szó legnemesebb értelmében

lojaltsak mi vagyunk, mi magyarok, akik a törvény és alkotmány feltétlen uralmáért küzdünk és a valóban illojalsak azok, akik velünk szemben állva mindezt megakadályozni törekusnek.

A magyarnak lehet sok vétké, sok büné, sok gyengéje, sok hibája, de van egy tündökli erénye s ez: *teljellen törvény- és alkotmánytisztelte.* Oseink ez erényét, mint legerősebb várunkat, legnagyobb erösségünket hozzuk magunkkal s törlhetetlen hűséggel megörizük ez új hazában is. A magyar politikai párt-szervezet ez mai nappal kezdődő új életének: ez a *tapköve, ez az éltetője, ez a vezérsillaga.*

A bászai Magyar Párt nevében és megbízásából ezennel bejelentem az Országos Magyar Párt szervezetébe való belépésünket. (Lelkes, szűnni nem akaró élvezés.)

Ahogy sokára megszűnt az élvezés

Gräber László dr.

állt fel, hogy ismertesse a párt programját.

Gräber hatalmas élvezés fogadta, ahogy a szóznoki asztalhoz lépett. Az ő pártatlan tudását, széleskörű ismereteit, sodró eréjű logikáját, közjógi erudiációját, amivel a kisebbségi jogok specializációjává lett, már publicisztikai munkásságából ismert a magyarság. Most kiűnt, hogy Gräber nemcsak a jognak tudora s nemcsak a tollnak mestere, hanem a szóznak is. Nagyszerű szóznoki képesség ragyogott fel minden mondatában.

Gräber László dr. a következőkben ismertette a Magyar Párt programját:

Magyar Testvéreim! A Magyar Párt a szerbek, horvátok és szlovének királyságában élő egész magyarság egységes politikai szervezete kíván lenni. A pártprogram két sarkalatos pontját a nagyvívűs eddigi szóznokai már leszögezték akkor, amikor megszólalása pillanatában

hitvallást tettek az ország magyar népének föltétlen állam és királyhűségéről.

A nemzeti egység alapján állunk és a monarchikus államformához ragaszkodunk. Minden félmagyarazás megelkezésé céljából kijelentjük, hogy a fogalom legszigorubb értelmezése mellett unitaristiká vagyunk. Egységes államot csak egy király alatt, egy kormányán, egységes törvényhozással, egységes kül, pénz, hadügyi és közelekedéssel tudunk elképzelni és eme egységes államban az egységes törvényhozás alkotásainak végrehajtását a néprajzi és gazdasági viszonyok figyelembevételével alakított önkormányzati egységek kezébe kívánjuk letéve látni. Monarchisták vagyunk tradícióból és azért mert

a korona viselője volt az egyetlen alkotmányos tényező, mely eddig föntartás nélkül az ország minden fiának teljes egyenjogúsága mellett foglalt állást

és mert új hazánk közeletének jelenégeiből azt a meggyőződést merítettük, hogy az ország konszolidációjának befejezése és fejlődése csak a monarchikus államforma mellett van biztosítva.

A mi programunkat röviden egybefoglalja az ország kormányának a kisebbségek védelméért szóló szerződés bevezető részében kifejezett és az őhajátása „hogy biztosítottot kívánunk abban a tekintetben, hogy az ország területéhez csatló országrészekben elő bármely felekezeti, anyanyelvi lakosságot szabadság és igazság elvei szerint fogják kormányozni.“

Emek a célnak az elérésére kibővírlag alkotmányos és törvényes eszközököt kívánunk igénybe venni. Sem igé-

ret, sem csábítás, sem provokálás, sem erőszak bennünket a törvényesség ntjéről le nem téríthetnek soha.

Készégség örömmel ajánljuk fel közreműködésünket ahog a munkához, mely új hazánkat gazdaságilag virágzó demokratikus jogállammá a béke biztos támaszává akarja képíteni.

Demokráciát akarunk, de nem a formák és nem látszatok papiros demokráciáját, melyet rossz lelkiismeretű politikások demokráciájuk alibi bizonyítékául, politikai fezőrök cégéről, apró üzleteikhez csémészlöbögul akarunk felhasználni.

Olyan demokráciát akarunk, amelyet a háború előtti szerb királyság kidűlt ki magának és létesített meg 1903. évi alkotmányában, olyan demokráciát, melynek mentálitása legyen, olyan mint a melyet a régi szerb királyság népének lelkében az áldott sumadiái földhöz való ragaszkodása fakasztott.

Eme alapelvek mellett az ország dolgozó magyar népének szükségleteit a következő programban foglaltuk össze:

1. Kívánjuk

a kisebbségek jogait

védő nemzetközi szerződés rendelkezéseinek, aszerződés alapelvei és szellemének értelmében minden fentartás nélkül való végrehajtását, a magyarságnak és általában minden nemzeti kisebbségnek az alkotmányban biztosított jogi és politikai egyenjogúságát, kulturális, gazdasági és szociális érdekeinek érvényesülését és biztosítását.

Az akarjuk és azért küzdünk, hogy a törvény előtti egyenlőség az alkotmány márványába véssett princípiumból a haladó és pezsdülő élet élő valóságává vájék.

Haladéktalanul hatályon kívül kell tehát helyezni minden új törvényt, rendeletet és hatóságú intézkedést, mely az ország polgárai között különbséget tesz a jogok és kötelezettségek tekintetében nemzeti hovatartozásuk szempontjából. Törvényes biztosítottot kívánunk arra nézve, hogy minden állampolgár önmaga állapítsa meg nemzeti hovatartozandóságát és ellenezzük a nemzetiségi kataszter felállítását.

Kívánjuk,

az állampolgárság

megszerzéséről és elvesztéséről rendelkező törvény megalkotását és abban a közjógi tételnek elismerését, hogy mindama állampolgárok, akik a trianoni békeszerződés határozományai alapján a területék átsétolásának tényével szerzettek meg a teljesjógi állampolgárságot, az alkotmány rendelkezésire tekintetű szürlött állampolgároknak tekintendők.

2. Kívánjuk

a sajtó, a gyűlekezés és a szervezkedés szabadságát

és olyan törvények megalkotását, amelyek az alkotmányban lefekeztett egyéb emberi, polgári, politikai szabadságjogok valóságos élvezetét, s gyakorlását feltétlenül biztosítják és lehetlenné teszik, hogy azoknak érvényesülését, akár az állami, akár az önkormányzati közigazgatás közegei megtrlás nélkül meghúsihassák.

Kívánjuk ennélfogva, hogy ezeket a jogokat büntetőjógi oltalom alá helyezzék, az alkotmány meghozatala előtti időben felfüggesztett magyar társadalmi, kulturális egyesületek működését mielőbb engedélyezzék és ezeket az egyesületeket vagyunk élvezetébe egyidejűleg visszahelyezzék.

A magyarság joga

3. Törvényes biztosítottot kívánunk arra nézve, hogy azokon a területeken, ahol a nemzeti (nyelvi) kisebbségeket számarányuknál fogva az állanyelv szerele nélkül az anyanyelv használata tekintetében külön jogok illetik meg, anyanyelvüket úgy maguk, mint jogi képviselőik a bíróságok, állami és önkormányzati hatóságok előtt mindenfokon szóban és írásban minden korlátozás nélkül szabadon használhassák és beadványozhat azon a nyelven intéz-

el, amely nyelven azokat előterjesztették.

Kívánjuk mindazoknak a hatóságú intézkedéseknek haladéktalan hatályon kívül helyezését, amelyek a nemzeti kisebbségeket anyanyelvük szabad használatában a magánéletben és üzleti forgalomban ma is akadályozzák.

Új kerületi beosztás

4. Kívánjuk a kerületi beosztásról szóló törvényerejű rendeletek olyan megváltoztatását, hogy a Vajdasági területéből, vajdasági székhellyel önálló kerületek alakítsanak.

Kívánjuk a jelenlegi keretek között a kerületi, járási, szintén a községi önkormányzat mielőbb életbeléptetését. Az önkormányzati testületek megalkotása céljából kívánjuk az általános, egyenlő, titkos és községenkénti szavazás s kisebbségi képviselőt alapján az önkormányzati választások sűrűs kiállítását. Törvényes biztosítottot kívánunk abban a tekintetben, hogy az állanyelv ismeretének hiánya sem a megválasztóság akadályát nem fog szolgálni, hogy a választások érvényessége felett független közigazgatási bíróság fog itélkezni, hogy az önkormányzati testületek ülésin a nemzeti kisebbségek anyanyelvűen szólhassanak fel és ezeknek az ülésüknek jegyzőkönyveit az illető vidék kisebbségeinek anyanyelvén is vezetni fogják.

Az iskolaügy.

5. Az állam gondoskodik olyan első és középokú tanintézetek felállításáról, amelyekben a nemzeti kisebbségekhez tartozó szülők gyermekei az állanyvel kötelező tanításán kívül, anyanyelvükön részesüljenek oktatásban, fennmaradván a testületeknek és felekezeteleknek az a joga, hogy ilyen tanintézetek saját költségűkön is felállhassanak. Ezeknek a tanintézeteknek a bizonyítványai az állami tanintézeteknek a bizonyítványaival egyenlő értékek legyenek. A szülőknek iskolaválasztási jogát semmiféleképpen korlátozzák.

Kívánjuk, hogy a nemzeti kisebbségek anyanyelvűnek, irodalmának és művelődéslörténetének tanítása céljából az ország egyetemien egy-egy tanszéket állítsanak fel.

6. Az alkotmányban biztosított teljes

vallásszabadság

folymányaként kívánjuk a törvényesen bevett és elismert vallásfelekezetek önkormányzatának elismerését, biztosítását és fejlesztését, a felekezetek — lélekszámuk arányában — állami segélyezését, ugyszintén az első és középokú tanintézetekben a vallásnak kötelező oktatását, az illető felekezet papja által, mert tudatában vagyunk annak, hogy az iskola terjeszti a művelődést, és egyház terjeszti az erkölcsöt.

Amnesztia

7. A politikai bűncselekmények miatt folyamatosan levő bűnyüggekben pertörést, az ugyanilyen bűncselekmény miatt elítélteknek pedig királyi kegyelmet kérünk.

A gazdasági élet szabadsága

8. Kívánjuk az ipar, kereskedelem és pénzügy, egyzsoval az egész gazdasági élet szabadságának teljes és intézményes biztosítását. A szabad gazdasági forgalmat korlátozó rendelkezések eltörlését, a részvényirtaságok és szövetkezetek alapításánál a kormányhatóságú engedélyezés rendszerének megszüntetését, emekereskedelmi társaságok működésének csupán bíró ellenőrlését, a kereskedelmi és iparkamarák önkormányzatának tisztelétben tartását, helyes közlekedési, pénzügyi és vámpolitikai, a ttoni iparunk állami támogatással való fejlesztését.

Kívánjuk a hazai tőkével alakult kereskedelmi társaságok és ország polgárainak vajdaságra jogellenesen elrendelt sequestrumoknak haladéktalan illektentes feloldását.

Egységes adórendszer

9. Kívánjuk, hogy az adórendszer az egész országban mielőbb egységesítsék és mielőbb oly progresszív adórendszer létesítsenek, mely a mai érték-

viszonyoknak megfelelő létmínum, adómentessége mellett, az állami terhek az egyes foglalkozási ögak és osztályok között arányosan osztja meg.

Kívánjuk a pénzügyi igazgatásban maraikodó zűrvaros állapotok és a adóelőlegezési rendszer sűrűs megszüntetését, va rendes adókivetési munkalátás mielőbbi megkezdését és az előlegezési eljárás során aránytalan megadóztatások által okozott sérelmek orvosálását. Az adókivetési munkalátokban részt kérünk a gazdasági és társadalmi érdekképiseletek kiküldött képviselőinek is, köveletjük, hogy ezekből a bizottságokból tudatosan és szándékosan ne zárják ki a nemzeti kisebbségek képviselőit.

Az adókivető bizottságok határozatai ellen, ugyszintén minden adó és illetékügyben benyújtott jogorvoslati felülvizsgálását — a pénzügyi hatóságok illetékeségének kikapcsolásával — független közigazgatási bíróságok pénzügyi osztályainak hatáskörébe kívánjuk hasálni, hogy a biztosított jogorvoslati usznalátának jogától senkit meg ne fosszanak és az első fokú határozat ellen benyújtott jogorvoslatnak halasztó hatálya legyen!

A földreform

10. Kívánjuk a földreform igazságos és a haladó idők szellemének megfelelő megoldását és a reform során kisajátítás alá eső földterületek felosztását azok között, akik a földet hivatalosulnál fogva maguk és családjuk munkaerejével meg tudják és meg akarják művelni és vagy egyáltalában nincsen, vagy nincsen elegendő földjük.

Követeljük annak a törvényellenes állapotnak azonnali megszüntetését, mely a kisajátítás alá kerülő földek adományozásából kizárja a magyar és más nemzetiségű kisebbség mezőgazdasági nincstelentit. Az nem demokrácia és az nem jogegyenlőség, mely egyforma szociális szükség mellett ezt a szükségletet az állampolgárok egyes kategóriáknál kielégíti, egyes kategóriáknál nemzeti hovatartozandóságuk miatt kielégítellenül hagyja.

Követeljük ezért, hogy az igényjogositak számának és kisajátítandó földterütek területének pontos megállapítása után a földreform végrehajtását egységes törvényvel végérvényesen mielőbb szabályozzák. A kisajátítási kötelezettség az igényjogositak megállapítása, a kisajátítandó földterületekért az alkotmány alapelvei alapján fizetendő és méllányosan megállapítandó kártalanítás összeg meghatározását független bíróságra kell bízni.

Tiltakozunk az ellen, hogy a Vajdaság területén a telepítési akciók akkép végék készül, hogy az ott élő nemzeti kisebbségek földjényeit, a Vajdaság területén kívül elgitsék ki.

A munka szabadsága

11. A termelő munka szabadságának, nemkülönben a munkásszervezetek szabadságának, a munkásság sztrájkjogának elismertetését és visszaállítását kívánjuk. Kívánjuk az ipari munkásság számára új munkaközelmek teremtését, a munkásságnak kíméltetését, a munkásság jogos igényeinek a termelés fokozásával egyútlhaladó kielégítését. Kívánjuk véül az alkotmány szociális határozományainak megfelelően a munkásságléti intézménynek létesítését, a létesített intézményeknek fejlesztését és a rokkantnyugdíjnek nemzetiségi különbségre való tekintet nélkül méllányos és megfelelő rendezését.

12. Kívánjuk az állami és önkormányzati igazgatás tisztaságának és pártatlanságának az egész vonalon való biztosítását. Kívánja ezt velünk minden politikai párt és minden becsiltes ember. Mi kívánjuk azért, mert az események kétségelentlen bizonyítják, hogy azok, akik az ország ügyét a kisebbségi jogok megosorításában keresik, ezt a bízlást a tulajog vagyonosodási törekvésüknek pártatlóságára használják fel, mig azok,

akik a kisebbségekhez megértéssel közelnek, megtestesítői a közeli erkölcsöknek. E cél elérése végett kívánjuk kisebb számú, jól javadalmazott, törvényesen képzett bírói tisztviselő alkalmazását, a szolgálati pragmatika megalkotását, Követeljük pártiszteletnek és pártidézeteknek az igazgatás minden ágából való kiküszöbölését, a kormány és az alja rendelt hatóságok diszkrecionárius jogkörének a lehető legszűkebb körre való korlátozását és a bírói függetlenség minden kellekével felruházott közgazdasági bírásokkal mellobbi felállítását.

Kívánjuk, hogy a magyarság éppúgy, mint a többi nemzeti kisebbség, úgy a központi, mint a helyi igazgatásban arányos számú megfelelő képviselő legyen.

Kívánjuk, hogy a képzett bírói elbocsájtott régi képviselőket állásaikba helyezze vissza és a vissza nem fogadottak szerzett nyugdíjigényeit ismerje el.

13. Kívánjuk, hogy a magyar kulturális gazdasági és szociális intézmények a közpénztárból arányosan éppen olyan állami támogatásban részesüljenek, mint az államalkotó nemzet hasonló intézményei.

14. Kívánjuk az asszimilációs politikát megszüntetését.

15. Kívánjuk az összes külállamokkal a békés baráti viszony megerősítését és az ország gazdasági megerősödését előző kereskedelmi szerződésnek megkötését.

16. Kívánjuk az érvényben levő választói törvénynek megváltoztatását. Kívánjuk, hogy a jelenlegi kerületi beosztás helyett, a Vajdaság területére, mint együttes választási területet válassza meg a Vajdaságra eső összes képviselőket.

Kívánjuk a választói névjegyzék elleni felszólalások megkönyvítését oly módon, hogy a felszólalásban felhozott tényállás valódiságát, az összeíró hatóság bizonyítékai előterjesztése nélkül is hivatalból tartozzék megvizsgálni.

A jelölés és választási eljárás tekintetében kívánjuk a járási jelöltök rendszerének megszüntetését és úgy ebben a tekintetben, mint a választás módja és a mandátumok felosztása tekintetében a választójogi novella törvénybe iktatása előtt fennálló jogállapot helyreállítását.

Az a helyzet, hogy hennünket, alkotmány és törvény ellenére, miniszteri rendeletekkel szorítanak ki az alkotmány sáncából és fosztanak meg választójogunktól, egy demokratikus országban tarthatatlan.

Hitünk és meggyőződésünk, hogy a régi szerb királyság nemes demokráciájának szelleme rövidesen meghódítja a lelkeket az egész országban.

Hitünk és meggyőződésünk, hogy ez a szellem nem zárkozhatik el e nagy és súlyos serelem orvoslásától.

Követeljük, hogy a választói jog megadásával és a nemzetgyűlés feloszlásával adják meg az alkotmány meghozatalához kizárt népünknek a lehetőséget, hogy legalább az alkotmány végrehajtásához szükséges törvények megalkotásából parlamenti képviselete után vehesse ki a magá részét.

Ezek a céljaink, ezek testvéreim a ti óhajaitok. Ezeket olvastuk ki a magyar szívek és magyar lelkek mályegéből.

Törvényeink sikere a magyarság támogatásától és összetartozásától függ, nagy és szent ügyünk, magyar hűségünk és magyar kitartásunk oltalma alá helyezzük. (Lelkes, meg-megújuló éljenz.)

Ahogy elhalt a tetszészaj, mivel a fölkelteit tömeg Gráber László előadását köszöntötte, az elnök felhívására

Nagy Ödön dr.

emelkedett szószára.

Nagy Ödön dr. lelkes, kemény,

önérzetes beszédet mondott. Nem az értelemhez fordult, az érzéséket fogta meg. Tüzes szavakkal rázta föl a feji gögőt és lelkes, ünnepi hangulatot teremtett mindvégig nagy figyelemmel hallgatott beszédével.

A következőket mondotta:

Tisztelt nagygyűlés!

Ezer éves hazánk elvesztése óta kötött kézzel néztük az eseményeket.

A kegyetlen sorsba bele nyugodtunk, az új állampolgársággal járó következményeket minden vonalon levetünk: négy éven át most sem csináltunk, mint azt a *indokolatlan ellenszenvet, amit velünk, mint magyarokkal szemben minden oldalról éreztek, tompítani, esőkenteni, legyőzött igyekeztünk.*

Minden áldozatot meghoztunk, hogy államalkotó nemzet és magyarság közt a társadalmi, felekezeti és politikai béke helyreálljon.

Felajánlottuk az állam javára minden erőnket és munkánkat, teljes odaadással fáradoztunk a munka, a rend, a társadalmi és polgári egyetem, a teljes konszolidáció, a gazdasági megszilárdulás és kulturális felvirágzás megvalósulásán. Sohasem volt kifogásunk, hogy az állam minden téren a legnagyobb mértékben igénybe vette a mi áldozatkészségünket.

De lábbalok után nem futkostunk, kalandorpolitikára nem voltunk kaphatók.

Ezekben a nehéz időkben — teljesen magunkra hagyatva — még csak alkalmunk sem volt a magyarság fájó sebére rámutatni; nem is emlegettük soha sérlelmünket. A tomboló türelmetlenség és gyűlölködő szenvedéllyel a szeretetet és megértést, a megnyugtatót és értelmet helyezettük szembe.

Öszinte, szótartó, jószándéku, becsületes, lojális és igaz magyarok voltunk.

Mindzekeken fölül, mert a szerb királyság ősi hagyományai közt volt mindig az alkotmány és törvények, a közszabadságok és a kisebbségi jogok tisztelete, teljes bizalommal voltunk eltelve, hogy a négy éves népszavazásra kárhoztatásunk után az ország minden népének szeretete kíséri megmozdulásunkat és rendületlenül kitart melletünk.

De a testvéri és baráti kézsorítást lába vártuk, jóakaratot sehol sem mutattak irántunk, szeretettel vagy megértéssel sehol sem beszéltek rólunk. Sokan azt hitték, hogy az állam erősebb és munkaképesebb azzal a módszerrel, amely a test valamelyik részétől a tápláló erőket megvonja, megbénítja. Hova-tovább be kellett látniuk, hogy ez *előbb-utóbb az állam gépezetének megdőléséhez vezet.*

Mostohábban már nem igen lehetett volna velünk bánni. *Mélységes csalódságunkban a magyarság sorsának megjavítására, a boldogabb jövő előkészítésére nem volt más ut, mint az önálló, egységes Magyar Párt megalakítása. Közös, nagy ideálokra kellett egyesülni, ahol a magyar és magyar közti a választalok leontalanok, ahol a világnézeti különbségek, társadalmi és osztályérdekelt eltörpülnek.*

Nem akarjuk mi a Magyar Párt egységét örökké avatni, — *szűnik meg az államéletből kitaszítottságunk, a kisebbségek áldozati állapota, álljon helyre a jog, törvény és az igazság uralma, az egyenlő és igazságos elbáns elve, biztossá tétel mindenki számára a polgári és politikai jogok teljes élvezete, — ni az önálló pártközlettel azonnal felhagyunk.*

De amig bánatom éri a magyart, mert magyar, amig gyakorlati eredményeket, célkitűzéseinket el nem érjük, politikai törekvéseink meg nem valósulnak, — addig a magyarság egyetemes érdekelt nem bízhatjuk

más pártra, mint az önálló Magyar Pártra.

Ez a párt most megalakult és én örömmel s lelkesedéssel köszöntöm a megalakulást, amely a céljaiban egyetemes magyarságot egy zászló alá hozta.

Ez a nagygyűlés erőnknek csak egy kis részlete, izelítő arra, hogy a magyarság olyan társadalmi, gazdasági, intellektuális erő, amellyel mindenkinék számot kell vetni.

Becsüljük hát meg magyarságunkat, vigyük magunkkal haza ennek a történelmi jelentőségű napnak emlékeit, szíveinkben az ünnepi érzést, merítsünk bátorságot és hitet tovább küldelmek utunkra a magyar szívek összedobbanásából, szent meghatottságotokból és könyvelábadt szemetek ragyogásából.

Hason át bennünket ennek a kedves tisztament városnak multja, tradíciói, érzülete, történelmi levegője és magyarságának meleg szívverése, emelkedjünk föl lélekben és kérjük az Istent, hogy a magyarság egyetemes céljait soha nem lankadó szeretettel és lángoló egyértelműséggel szolgálhassuk. (Éljenz.)

A nagygyűlés berekesztése.

Utána Sántha György dr. a következő beszéddel zárta be a nagygyűlést:

Magyar testvéreim! Mélyen tisztelt kormánybiztos ur! Kötelességemnek tartom, hogy az egész magyarság nevében önnek, aki ennek a városnak liberális jogait tisztelő vezető polgármestere, békés, igaz köszöntetinket fejezzem ki. Köszönet mondunk a város tanácsának és mindazoknak, akiknek érdeme van e példás rend fenntartása körül. Fogadják hálás igaz köszönetünket!

Jugoszlávia beleszól a keleti kérdés megoldásába

Anglia felhívta Jugoszláviát és Romániát a semleges zóna megvédésére Sándor király, Pasic és Nincses párisi tárgyalásai

A kemalista csapatok közeledése a tengersorosokhoz Angliát mind idegesebbé teszi.

Az angol kormány állítógat már a dominumokat is felhívta, hogy küldjenek csapaterősítéseket a Boszporuszba. Ezenkívül — mint a felhívatalos Reuter-ügynökség jelenti — Londonból sürgős meghivas ment Bukarestbe és Beogradba, hogy a ktsantant vegyen részt a semleges zóna megvédésében.

Románia várakozó állásponton

Bukarestből jelentik: Diplomáciai körökben megerősítik azt a hírt, hogy Románia továbbra is várakozó állásponton marad s élénk figyelemmel kíséri a közel keleti eseményeket, amelyek ránevez sorsdöntően fontosak. Románia együttműködik a többi hatalommal a szorosok kérdésének megoldásán.

Jugoszláv diplomáciai tárgyalások Párisban

Beogradból jelentik: A „Politika“ értesülése szerint Pasic miniszterelnök Marienbadból Prágába utazott, hogy ott meghallgassa Nestic Ljuba külügyi meghatalmazott miniszter referátumát elsősorban a keleti kérdésről. Pasic miniszterelnök még a vasárnap folyamán tovább utazott Párisba, ahova Nincses külügyminiszter is már megérkezett. Sándor király is már Párisban van, ahonnan a kormányelnökkel és külügyminiszterrel való tárgyalás után visszatért Beogradba.

Jól informált politikai körökben azt állítják, hogy a király, Pasic és Nincses párisi konferenciájának az a

Tisztelt nagygyűlés, kedves magyar testvéreim! Elválnak, de csak rövid időre. Egy gondolattal távozzunk innen, azzal az igaz gondolattal, hogy mindazt amit hallottatok, szívetekbe és lelketekbe vésték.

Egyre kérlek benneteket, ne feledjétek el, hogy a magyarság csak akkor lesz erős és hatalmas, csak akkor fogja igaz céljait megvalósítani, ha minden akadályt szemben kitart és minden megpróbáltatásnál összetart. Mindazt, amit ma hallottatok, véstétek a szívetekbe, hogy jobb legyen a jövő, mint amilyen a jelenünk.

Éltessétek velem új hazánkat és kiáltások utánam: éljen, éljen, éljen a mi új hazánk! (Lelkes éljenz.)

Utána a zenekar eljátszotta a himnuszt, amit a tömeg kalaplevegő hallgatott végig.

Sóti Ádám, a sentaiak méltán szeretett, népszerű, lelkes elnöke felhívta a tömeget, hogy csendben, nyugodtan oszljön szét. Ez meg is történt minden incidens nélkül.

A megválasztott vezető bizottság értekezletre jött össze, melyen a megválasztott elnökségtől s a szervezetek elnökeiből és titkáraiból megalakították az elnöki tanácsot.

Ezzel végződött a nagy nap. Végződött az ünnepség, a lelkesítés, végződtek a beszédek, hogy megkezdődjék a munka, a szervezkedés, az eredmények ki-harcolásának nagy fóladata.

Sentáról mindenki magyar érzésében és állampolgári hűségében megerősödvé távozott.

feladta, hogy véglegesen tisz-tázza, milyen állapontot foglaljon el az S. H. S. királyság a keleti kérdéshen és Görögország érdekneik vldelmében.

Párisi jelentés szerint Nincses külügyminiszter a francia kormány előtt ismerteti Jugoszlávia álláspontját a keleti kérdésben.

Jugoszlávia feltétlenül ragaszkodik ahhoz, hogy a békeárgyalásokra őt is meghívják, minthogy a tengerszorosok kérdésének rendezésénél és az európai Törökország határainak megállapításánál mint közvetlenül érdekelt fél szerepel.

Erre vonatkozólag egyébként Londonból azt jelentik, hogy az angol kormány már határozott javaslatot tett arra, hogy Románia és Jugoszlávia közvetlen és élévbeigó érdekneik forogván kockán a közel keleti kérdés elintézésében, hivassanak meg a megtartandó konferenciára.

Nincses Törökország tárgyalása ellen

Beogradból jelentik: A Havas-ügynökség jelentése alapján a beogradi lapokban is napvilágot látott az a hír, hogy Nincses külügyminiszter állítólag a „Matin“ munkatérusa előtt kijelentette, hogy nincs kifogása az ellen, hogy a törökök visszatérjenek Európába. Most a sajtóterida hivatalos közleményben jelenti, hogy Nincses semmiesetre se járulna hozzá a békeszerződéseknak a Balkánra vonatkozó megváltoztatásához.

Párisból jelentik: Sándor király fogadta Poincaré miniszterelnök látogatását. A látogatás alkalmával a közeli kelet problémáiról folytattak megbeszélést.

A kémkedési per hétfői tárgyalása

Pospék Ferenc Sebestyén Antal és Német Imre kihallgatása

Röviddel 9 óra előtt nyitotta meg Pavlovics István törvényszéki elnök Varga György dr. és társai kémkedési ügyének főtárgyalását.

Varga Györgyöt, majd Ignác Gyulát kérdezi meg először az elnök eddigi vallomásaik részleteire. Mindketten tagadják, hogy chiffre-kulcsot használtak. Ignác elmondja, hogy Varga Imrénék és Nikolajevicsnek az irodába megérkezésekor éppen egy szerződést másolt.

Vörösbányai az elnök kérdésére ismételt szombati vallomásának azt a részét, hogy mikor a főkapitányságra felvezették, váratokoznia kellett egy oldalalvóson és ekkor hallotta, hogy valakit fojognak. A rendőrségen mindig éjeli hallgatták ki. A vizsgálóbíró nem volt hajlandó ismét kihallgatni.

A negyedik vádlott.

Pospék Ferencet hallgatták ki ezután. Nem éri magát bünyösnek. A vádról csak letartóztatása után értesült. Varga mondta el, hogy mivel vádolják őket, Varga éres volt a veréstől. Dr. Vargát előbb nem ismerte, Ignácot igen. Kihallgatása alkalmával fölélt, hogy Ignáczal júnusban beszélt utólag. A Bácskai Napló-ba a vasuti forgalomra vonatkozó cikkeket írt. Bingulacz Gyula vasutifigazgatási osztályfőnök rendelőre. Úgy tudja, hogy Bingulacz feljelentésére tartóztatták fel, aki jelen volt a rendőrségnél történt első kihallgatásánál is. A rendőrségnél megveréssel fenyegették. Mikor kérdezték, miért segítette át Ignácot Budapestre, kijelentette, hogy tudomása szerint Ignác utlevéllet ment át.

A rendőrségen történt kihallgatása után Bingulacz éjjel 4 órakor telefonon elrendelte, hogy Vett Mária a pénztárvényvet az állomásról hozza fel. Ezután kivették az előszobából látta Ignácot, egy kapitány állt előtte, hogy eltakarja. Ignác sirt. Ezután felvitték a cellába. Kihallgatásra jelentkezett több ízben, de nem vezették fel a főkapitányhoz. Tizenketten voltak a cellában, mind kémkedés miatt voltak letartóztatva, mindnyajukat megverve hozták fel. Másodikán délelőtt tíz órakor felvitték a főkapitányhoz kihallgatására. Ott látta anyját sirt, mire ő kérte, mondják meg neki, mit valjon. Megígérték, ha mindent megmond, még délután szabadon bocsátják. Erre bevezették Jovanovics kapitányhoz, aki előtt németül vallott. Kijelentette, hogy nem tud semmit sem a kémkedésről. Csak annyit tud, amit a Bácsmegyei Napló-ban olvasott, hogy a MÁV kirendeltséget fog létesíteni a jugoszláv-magyar vasuti forgalom lebonyolítására. Ezután egy héttel találkozott Csiby József íródjában Farkas Józseffel, akit kineveztek a MÁV kirendeltség főnökévé, aki beszélt arról, amit az újságban olvasott. Kérdezte, ki lesz benn a delegációban, azt mondta, hogy ő végezte a felöléseket, tizennégy embert jelöltek, így Ignácot és Petzet is. Kérdezte, hogy őt is jelölték-e, mert ez nagyon kedvező lett volna. Farkas erre megígerte, hogy őt is jelölni fogja és ha lesz üzenni valója, azt Ignáczal tudomására fogja hozni.

Ignáczal solha jó viszonyban nem volt és ezért furcsának találta, hogy hozzá utasították. Egy alkalommal találkozott vele és megkérdezte tőle, hogy mikor lesz a vasuti konferencia. Ignác azt mondta, hogy a legközelebbi időn belül megtartják Suboticán. A konferencia össze isült decemberben és egyik jegyzőkönyvvezetőül őt rendelték ki. A konferencia határozatai között szerepelt az, hogy amennyiben a két ország minisztertanácsai elfogadják a hozott javaslatokat, úgy a részletkérdések megbeszélésére új tanácskozást tar-

zottságba neki biztosan nem lesz helye, elment Ignácéhoz és beszélt vele arról, hogy ezektől mit csináljon.

Az elnök: Kért Ignác öntől a vasuti hálózatra vonatkozólag valamit?

Pospék: Ignác sohasem kért tőlem adatokat a vasuti hálózatról.

Az elnök: Ismerte Vörösbányait?

Pospék: Igen, ismertem. Az elnök felolvassa a rendőrségen tett vallomását, amely szerint Pospék egy alkalommal beszélt Vörösbányával a pécsi kiürítéssel kapcsolatban a magyarországi állapotról. Vörösbányai azt mondta neki, hogy a felér terrortól szóló hírek nem igazak és már "lekopogták", hogy itt Suboticán senkinek bántódása nem lesz.

Pospék kijelenti, hogy valóban beszélt Vörösbányával. Varga létezéséről nem tudott és nem igaz a rendőrségen felvett jegyzőkönyvnek az a része, hogy őt neki be akarták volna mutatni. Vörösbányai egy alkalommal említett ugyan előtte egy urat, akinek be akarja mutatni, de hogy Vargáról beszélt, ezt nem tudja. Ő abban a jelenben volt, hogy az ismeretlen ur a delegáció vezetője lesz.

Ez az ur azt kérdezte, van-e táviratvonal Magyarország felé, mire azt mondta, hogy van két vonal, melyek közül az egyik Kelebián át vezet. Kijelenti, hogy a rendőrségnél igyekezett minden lényegtelen dolgot is elmondani, csak hogy ne bántalmazzák.

Elnök: A vizsgálóbíró ur előtt nem említette, hogy bántották.

Pospék: Mikor láttam, hogy az embereket bántalmazzák, érthető, hogy izgatott lelki állapotban voltam. Idegbeteg vagyok különben is, a törvényszéken is kiírt rajtam a betegség, de itt azt mondták, nem kell orvos, mert magyar vagyok.

Az elnök ezután öt perc szünetet rendel el.

Sebestyén Antal vallomása.

Szünet után Sebestyén Antal vallomása következik.

Pospék vallomása jelentkezik még. Sebestyént kivezetik. Pospék a menetrendről akar vallomást tenni. Ő adott tizenegyet menetrendet kollégáinak, de ez kötelessége volt. Különbö a minisztérium rendeltére küldött ő Budapestre is menetrendet. A vizsgálóbíró őt ki nem hallgatta. Haszonhatodikán este a rendőrségen lefekték után felvitték kihallgatásra, de csupán régebbi vallomásának egy részét olvasták fel.

Sebestyén Antalt ezután bevezetik. Nem éri magát bünyösnek. A vádlottak közül csak Ignácot ismeri. 1921 június elején ment el először Ignác lakására, hogy érdeklődjék nála a vasutitól elbocsátott édesapjának nyugdíja felől. Ő azonban nem tudott felvilágosítást adni. Október utolsó napjaiban találkozott vele, amikor a munkásoknak kiutalt régi talpák miatt ment az osztályfőnökségre. Ignác érdeklődött, hogy ő nem kaphat-e ilyen talpát. Említette neki, hogy most adtak ki a katonaságnak is régi talpát.

Ignác megkérdezte, hogy van-e erre valami rendelet és megkapánáz-e a számát, hogy erre hivathozhatnék. Miután megígerte, hogy a rendeletet megszerzi neki, lemásolta és elvitte a lakására.

Az elnök: Bizalmas rendelt volt?

Sebestyén: Hozzám nem kerültek bizalmas rendelet, mert azokat szerbil intézték el. Ennek a rendeletnek a másolatát valamennyi pályafelügyelőnek kiadták.

Német Imre kihallgatása.

Elnök: Tudja-e, mivel vádolják?

Német: Igen, hogy kurirszolgálatot teljesítettem.

Elnök: Vitti-e megszámozott leveleket Vršacra és Beckerekre?

Német: Igen, vittem. De nem érzem magam bünyösnek. Mikor egy alkalommal, 1920 májusban, leutaztam Szirigre, megszállított Boros vasuti pénztárnok, utazom-e Vršacra és ismerem-e ott Pálffy István pályafelügyelőt. Igenlő válaszmra megkért, hogy vigyek el egy levelet Pálffynak, amit meg is tettem. A levél volt ragasztva és Pálffynak volt címezve. Jel nem volt a levélen. Vršacra érkezésem után a levelet átadtam Pálffynak. A levél tartalmát nem ismertem. Nyolc nappal ezután, mikor ismét Vršacon voltam, Pálffy megkért, hogy vigyek választ a mulkor hozott levélre. A horitékra vagy a Czako vagy a Béla név volt írva. Semmi közelebbi utasítást nem kaptam.

Amikor ismét lementem Szöregre, a levelet átadtam Borosnak. Egy hónappal ezután Boros megkérdezte, ismerem-e Beckereken Hajdu József bankhivatalnokot. Mondtam, hogy nem ismerem. Megkért, hogy a levelet azért vigyem el a bankba Hajduknak. A horiték Hajdu József névre volt címezve. Hazautazásom után egy-két nappal a bankban adtam át a levelet. Hajdu akart borraállt adni, de nem fogadtam el. Megmondtam Hajduknak, hogy Boros választ kér a levélre, mire megkért, hogy mielőtt Szirigre utazom, szóljak neki, hogy a választ elküldhesse. Elutazásom előtt átadtam Hajdu egy Borosnak címzett lezárt levelet. A levelek tartalmát nem ismertem. Négy héttel később Beckereken ismét találkoztam Hajduval, aki a Torontól című lappnak és yszámt elküldte Borosnak, amit át is adtam neki.

Két hónappal később, 1920 augusztusban, Boros egy levelet küldött Pálffynak Vršacra, de ezen nem volt cím, hanem egy római szám, haton alul. A levelet átadtam Pálffynak, aki nem kérdezte kitől van a levél. Tizennégy nappal később Pálffy adott egy levelet és megkért, hogy vigyem el a választ a mulkor hozott levélre. Később, október vagy november hónapban, mikor az utcaán találkoztam Hajduval, ismét küldte a Torontól egy számát Borosnak. 1921 február vagy márciusban Strigen Boros megkért, hogy keressen fel Hajdu, akinek ő egy másik emberrel levelet küldött és az erről szóló válaszok közül egyiket Pálffy Gyula panaszévi gyógyszerésznek, a másikat Pálffy István vasuti hivatalnoknak Vršacon adja át.

A levelet elvittem Vršacra Pálffy felügyelőnek. Őt nap mulva utaztam Pančevóra és átadtam Pálffy gyógyszerésznek is a levelet. Pálffy választ levelet adott át nekem, amelyet a régi horitékba helyeztet el. A horitékban a nyolcas szám tintával dt volt huza. A választ levelet átadtam Boros hivatalnoknak, aki azt minden megjegyzés nélkül átvette. A mult év augusztusában találkoztam Hajduval Beckereken, aki kért, hogy levelet vigyek el Suboticára, ahol majd a levélért jelentkezni fognak az állomáson. A levélen cím nem volt írva. Mikor beérkeztem a vonattal Suboticára, két ismeretlen ur kerestett fel. Bemutakoztak. Az egyik Ignác volt, a másik Varga Imre újságíró. Megkérdeztek tőlem, hogy nem küldte-e levelet Beckerekre, mire én a Hajdu-tól kapott levelet átadtam nekik. Fölkértek, hogy menjek be velük a városba. Utözben különböző dolgokról beszélgettek velem. A szeb templom mellett Varga azt mondta, — rámutatván ott egy házra — hogy ezentul, ha valamit küldenek Beckerekre, vigyem be abban a házba levő irodába. Ha ő nem lesz ott, akkor Ignácnak adjam át a levelet. Két levelet küldött Pálffy felügyelőnek Vršacra, melyeken a római II. és VI. szám volt. A leveleket átadtam a címzettnek, Pálffy felügyelő két nappal később küldött választ Hajduknak, melynek horitékján a Czako szó

állt. A két levelet szeptember végén a neki megmutatott irodában átadta Ignácnak.

Elnök: Nem tűnt fel magának ez a furcsa levelezési mód? Kapott-e a fáradságáért jutalmat?

Német: Nem kaptam semmit. Örültem, hogy uriemberekkel megismerkedhettem.

Egy alkalommal, 1921 augusztusában, panaszkodtam, hogy szeretések akartam nevelni, hogy lányaimat taníttathassam, de a sertéseim elullottak, kölcsönt nem kaptam. Hajdu ur erre adott kölcsön ezer koronát kamat nélkül, hogy vigyek szerinti részletben törlesszem. A pénz október elején vissza adtam neki.

Az elnök az ilést 15 percre felüggeszti.

A Narodna Odbrana novisádi nagygyűlése

Novisádról jelentik: Vasárnap délelőtt 10 órakor tartotta országos nagygyűlést a jugoszláv nacionalista ifjúság Novisadon, melyre számos vidéki egyesület elküldte delegátusait. Az igen látogatott gyűlést, melyet a Szabadság-téren tartottak meg, a katonazenekar játéka nyitotta meg.

Először Danilovics tanítóképződel igazgató beszélt, aki a Narodna Odbrana működésének fontosságát hangsúlyozta. Jurisics Pavle alezredes, a Narodna Odbrana beográdi szekciójának alelnöke vázolta a nacionalista szervezet fontosságát és szükségességét az államegység védelme szempontjából. Jevgyevity Dobroszláv a korrupció és a hatóságok tulkapasai ellen szólalt fel, Szerinte a hatóságok félreismerek az egyesület működését, amely nem egyéni érdekekért, hanem hazafias célokért harcol.

Több felszólalás után a gyűlés rendben véget ért.

Meggyilkolta az apását

— Az eljegyzés véres befejezése —

Perlez község lakosságát egy különös gyilkosság tartja izgalomban. Vasárnap virradó éjjel tartotta Vladulj Milán jómódu perlezi gazdának egyetlen fia, Uros eljegyzését egy perlezi leánnyal. Az eljegyzésben sok vendég volt, köztük Miklj Dusán sentai lakos, Vladulj veje. A jökevű teljes volt és Vladulj, mint házigazda valamennyi vendéget felkösztönte, kivéve vejét.

Ezen Miklj Dusán annyira megsértődött, hogy otthagya a társaságot és kiment az udvarra, hogy befogasson és visszamenjen Sentára. Az öreg Vladulj és leánya, Miklj felesége a haragvó ember után ment az udvarra, hogy lecsütítsa és maradásra bírja. A dühöngő Miklj azonban kést rántott és elő és azt apósának torkába szurta, úgy, hogy az öreg Vladulj szörnyethalt.

A gyilkos vőnek sikerült megszöknie Perlezből, azonban a csendőrség vasárnap Sentán elfogta. Miklj Dusán beismerte tettét, de azzal védekezik, hogy apósa őt olyan halálson megsértette, hogy másképpen nem is vehetett volna elégételt. Az ügyesség elrendelte a meggyilkolt Vladulj holtestének felboncolását, Miklj Dusánt pedig még vasárnap szállították a pancsevai ügyészség fogházába, ahol azonnal ki is hallgatták.

Hamisit a Pravda!

Beogradi lap a sentai nagygyűlésről

Beogradból jelentik: A Pravda hét-fő reggeli száma rövid tudósításban számol be a Magyar Párt sentai nagygyűléséről. A Pravda szerint a gyűlésen ezer ember vett részt és köztársaságot és autonómiát követeltek.

Ime, így születnek a vádak, a gyanúsítások, így mérgezik meg a közvéleményt, így lopják bele a szláv mentalitásba a meg nem értés bakteriumát. Aki összehasonlítja ezt a pár soros lírt a sentai nagygyűlésről szóló tudósításunkkal, melyben minden beszédtől, minden határozatotól szó szerint, betű szerint közzétett, megállapíthatja, hogy a Magyar Párt sentai nagygyűlése féltreírhatetlenül és hangsúlyozottan a királyság államformájára helyezkedett, köztársaságról ott csak elitélő szó hangzott és az autonómiáról nem beszélt senki.

A Pravda tudósítása példája a lelkiismeretlen és féltőlően újságitásnak, mely az értesítlenséggel újságitásról tisztességgel össze nem egyeztethető módon elfogult fantáziával akarja leplezni. Ha a Pravda nem tartotta érdemesnek azt, hogy a sentai gyűlésre kiküldje tudósítóját, akkor ne írjon róla valótlanságokat és sületlenségeket, pusztán csak azért, hogy »ne maradjon le« az eseményről.

A sentai nagygyűlés világító bizonyossága marad a magyarság komolyságának, politikai érettségének, megbízható önfegyelmetségének és szinte megható lojalitásának. Nem engedjük ezt az örök időre szóló dokumentumot hazug hírekkel, rosszhiszemű vádakkal meghamisítani.

Földet kapnak a rokkantak. Beogradból jelentik: A szociálpolitikai miniszteriumban elkészült a rokkant ügyet rendező törvény javaslat, melyet a Rokkant Szövetség is magáévá tett. A javaslat főalapelve az, hogy a rokkantak a községektől kapnak földet, az agrár-reform elvei alapján és pedig oly árban, amilyen ára a földnek az illető rokkant megrokkánása idejében volt. Zserjav szociálpolitikai miniszter utólag felvette a javaslatba azt a pontot, hogy a rokkant régebbi lakóhelyéhez közel kapjon földet, hogy hozzátartozói erkölcsi és anyagi támogatásban részesíthessék.

Torontálmegye főispánjának bucsuztatása. Veliki Becskerekről jelentik: Vasárnap délelőtt pucszott el Becskerek polgárságától dr. B. G. dinov kormánybiztos-főispán, aki a kormány államtanácsosa nevezte ki. A távozó torontáli főispánt a szláv lakosság nevében Maties Misa dr., a Magyar Párt nevében Vincedy Ernő dr., a németek nevében Dövelh Oszkár és a zsidók nevében Neumann Gyula dr. bucsuztatta el.

Egy újság 1200 korona Bécsben. Bécsből jelentik: A bécsi lapkiadók egyesülete elhatározta, hogy a nyomdászoknak adott bérérmelésnek megfelelően megdrágítják az előfizetési árakat. Holnaptól kezdve a Neue Freie Presse és a Wiener Tagblatt egy-egy száma 1200 kronába kerül.

A hazafias képek bemocskolói ellen. Sarajevóból jelentik: Az összes boszniai iskolák rendeletet kaptak a tartományi kormánytól abból az alkalomból, hogy sok iskolában a tanulók a királyi képet és más hazafias képeket bemocskolták. A rendelet szigorú büntetést helyez kiltásba azoknak a tanítóknak, akiknek iskoláiban ez a jövőben előfordul, a cselekmény elkövetői pedig az ország összes iskolából ki fogják zárni.

A szubotici újságitró szekció ülése. A szubotici újságitró szekció tagjai folyó hó 19-én, kedden délután 3 órakor a Kereskedelmi Egyesület (Lloyd) helyiségében ülést tart. Felkérik a szekció valamennyi tagját, hogy ezen az ülésen jelenjenek meg. Tártya a kongresszus jövedelméről való elszámolás.

Az első telefongyár Beogradban. Beogradból jelentik: A legközelebbi időben megkezdik egy nagyszabású telefongyár építését. Ez lesz az első telefongyár az ország területén.

Halálozás. Részvételt vettük a gyászhit, hogy Makk József nyugalmazott törvényszéki tanácselnök, hosszúságos betegség után, 62-ik életévében folyó hó 16-án elhunyt. Temetése 17-én délután fél 5 órakor ment végbe nagy részvétel mellett. Az elhunytban Karakasevic Gábor főkapitány apóását gyászolja.

Beograd élelmezési kölcsöne. Beogradból jelentik: Beograd városában szombaton fölvetta a Narodna Bankánál a 15 millió dináros közlelmezési kölcsönt.

Álarcos rablóbanda Szlavóniában. Osijekről jelentik: Sztaniszlavjevics-Csaruga János rablóvezér, aki néhány héttel ezelőtt az osijek-i főispán utján kegyelmi kérvényt adott be és kegyelmi kérvényét elutasították, most újból rablóbandát szervezett, amellyel rettegésben tartja Szlavónia falvait. Legutóbb pénteken éjjel Dolny-Mihalyácon jelent meg tizenkét álarcos és bekormányzott arcu társával, ahol a távollevő Mayer Vilmos erdészeti tanácsos lakását fosztották ki. A rablók elvitték Mayer házvezetőnőjének hetven ezer koronáját és a tanácsos íróasztalában levő pénzeszközöket felfeszítették, amelynek tartalmát magukhoz vették. A házvezetőnő csak hajnalban mert feljelentést tenni a csendőrségen, amely megvette a szükséges intézkedéseket a rablók kézrekerítésére.

A villamos őszi menetrendje. A szubotici villamosvasutnál vasárnaptól kezdve az őszi menetrend lépett életbe. Az utolsó kocsi eszerint este fél kilenckor indul Suboticáról Palicsra, onnan pedig kilenc órakor jön az utolsó villamos Suboticára.

Elutazik-e Lloyd George Genfbe? Bécsből jelentik: Mint a Reuter-iroda jelenti, Lloyd George szerdán Genfbe utazik, a népszövetség üléseire. Ezzel szemben a reggeli lapok azt jelentik, hogy Lloyd George elutazása előtt feltétlenül megvárja Balfour jelentését. A minisztertanács sokáig foglalkozott Lloyd George elutazásával, amelyet egyelőre el akarnak halasztani, mivel Anglia jelenlegi nemzetközi helyzete nem engedi meg, hogy Lloyd George távol legyen.

SPORT

Bácska—Sz. M. T. C. 5:1 (1:0) (bajnoki). Bíró: Balázs. A Bácska öt tartalékkal állt föl, de így is könnyen verte a Sz. M. T. C. csapatát, amely minden kombináció nélkül, rendszeretelenül játszotta végig a mérkőzést. A bajnokcsapat már az első percekben Kiki révén gólt ért el. A gól után továbbra is Bácska volt frontban, csatárai azonban sorra rontották el a legkitűnőbb helyzeteket. Az Sz. M. T. C. időnkénti lerohanásokkal próbálta megközelíteni a Bácska kapuját, de csatárainak támadásait Gubics mindig idejében leszerelte. A második félidőben az Sz. M. T. C. már többször jutott át az ellenfél térfelére. A 20-ik percben Schiffer egy lefutása gólhoz juttatta csapatát. A kiegyenlítés után Bácska remek finisbe kezdett és egymásután négy gólt ruggott a rosszul védett Sz. M. T. C. kapujába. A győztes csapatban jó volt Gubics, Kiki és Marciács. Az Sz. M. T. C.-ben Schiffer és Juhász játékát vált ki. Balázs bíró kifogástanul vezette a mérkőzést.

Bácska I. B.—Sz. M. T. C. I. B. 2:0 (1:0) (barátságos). Bíró: Jaczkó. Unalmas játék, amelyből a nagyobb technikával rendelkező csapat került ki győztesen.

Sloga—Concordia 4:0 (bajnoki). Bíró: Bénis. A Concordia egy percig sem volt veszélyes ellenfele a Slogának, amely szép és lelkes játék után nagy fölényrel nyerte meg a mérkőzést. Csatárai állandóan az ellenfél kapuja előtt tanyáztak és a Concordia védelme, amely a szokottnál jóval rosszabb formát áruelt el, alig tudott megbirkózni a meg-megülő ostrommal. A Slogában jó volt a halvesor és a csatársor hátszánya. A közvetlen védelem is jól megállotta a helyét. A Concordiában ugy a csatársor, mint a védelem szürken játszott. Bénis bíró jó volt.

Sombor:

Sand—Amateur 4:1 (2:0) (bajnoki). Bíró: Mázics. A sombori csapat, amely új játékosokkal megerősödve állt ki (akik azonban a szokatlan környezetben nem tudták kifejteni teljes tudásukat) jó formában levő Sanddal szemben, ugyszólván állandó védekezésre szorult és csak a mérkőzés utolsó perceiben vette át a szubotici csapatától a vezetést, akkor, amikor veresége már holtbizony volt. A Sand szívós és lelkes játékának köszönhetően elsősorban a győzelmet, amely nélkülözött ugyan a mezőnyben a kombinációkat és fordulatokat, de a kapu előtt eredményesnek mutatkozott. A csapat legjobb része a halvesor volt. Kovács a közvetlen védelemben kitűnően tartotta föl a sombori támadásokat. A csatársor szürken, de energikusan játszott. A somboriak közül Spitzer játéka emelkedett ki. A gólokat Ördög, Dér, Lantos és Dömötör rúgták. Mázics bíró kitűnően vezette a játékot.

Verbas—Sombori Vojvodina 5:0. (Bajnoki). A verbasiak abszolút fölényrel szép játék után, biztosan győztek a rendszeretelenül és nivótlanul játszó Vojvodina ellen.

Subotici Amateur—Starakaniza 2:1 (bajnoki). Bíró: Oresics (Bácska). A Sport változatos játék után minimális góldifferenciával verte a szivosan védekező Starakanizai csapatot.

Subotici Amateur—Horgos 2:1 (bajnoki). Bíró: Kocszmár. A mérkőzés botrányba fulladt. A játékosok a pályán összeverekedtek.

Novisad:

Jugoslavia (Beograd)—J. Makkabi 4:3 (2:3) (bajnoki). Bíró: Andrić. A novisadi csapat, amely szép, kombinatív játékot produkált, méltó ellen-

fele volt a beogradi csapatnak, amely csak szerencsével hagyta el győztesként a pályát. A második félidőben a beogradiak testi fölényüket túlságosan kihasználták a győnye fizikumú novisadi játékosok ellen. A győztes csapatban jó volt a halvesor és a jobbösszekötő. A J. Makkabiban Eence játéka emelkedett ki.

J. Makkabi old-boy—NTK old-boy 2:0. A mérkőzés, amelyet nagy érdeklődés kísér, a J. Makkabi állandó fölényét mutatta. A gólokat Lampel Béla és Magyar Zoltán rúgták.

A becskeréki serlegmérkőzések második fordulója vasárnap játszottak le a csapatok. A mérkőzések a várt eredménnyel végződtek, csupán Obility győnye és indiszonált szereplése keltezt meglepést.

Slávia—Schwedische 3:0.

Kadima—Raparski 1:0.

Vasutasok—Obility 2:0.

Beograd eredmények.

BSC—Konkordia 2:0.

Jugoslavia—Vojvodina (Novisad) 9:0. Stafétafutás Beogradon keresztül. Győztes a BSC stafétája, második Jugoslavia.

A MAFC nemzetközi atletikai versenye. A MAFC nemzetközi versenyének első napján, szombaton az angol atléták a 100, 400, 800, diszkoszvetésben indultak, de csak a 800 méteren tudták a győzelmet megszerezni. A 100 méteren Gerő (KAOE) remek futással, fél méterrel könnyen győzte le Abrahamst, a kitűnő egyetem sprintert, a ki a 400-on Kuruncytól is vereséget szenvedett. Lowe angol atleta azonban 800 méteren ritkán látott küzdelem után centiméterekkel maga mögött hagyta Benedeket.

Részletes eredmények: 100 m. 1. Gerő KAOE 10.8, 2. Abrahams 10.9 (fél méterrel), diszkosz: Marvalits NKTE 41.99, 800 m. 1. Lowe 2.01.3, 2. Benedek MAC 2.01.4 (fél méterrel), 3000 m. Grosz MTK 9.16, 400 m. 1. Kuruncy MTK 52.1, 2. Abrahams 52.9 négy méterrel, háromszor 1000 m. II. o. staféta: MTK Steiner, Koszta, Pártos 8.31.5. A négyszer 100 m. stafétában az egyedül induló KAOE az első váltásnál csak későn adta át a botot, mire feladta.

A vasárnap megtartott verseny részletes eredményei: 200 m. gátfutás: 1. Somfai (MAC) 25.3 mp. 2. Helfter 26.4, 3. Brigtove (Oxford). Magasugrás: 1. Gáspár 176, 2. Dickinson (Oxford) 175, 1500 méteres siktfutás: 1. Latham (Oxford) 4 p. 09 mp. 2. Némethy (FTC) 4 p. 09 mp. 3. Koschtwon (Cambridge) 3 p. 15 mp. (Remek finis után mellszélességgel győz Latham.) 200 m. siktfutás: 1. Gerő (KAOE) 22.6 mp. 2. Kuruncy (MTK) 22.7, 3. Abrahams (Cambridge) 22.8. Súlydobás: 1. Eördög 12.61 m. 2. Csejthy 12.58, 110 m. gátfutás: 1. Patrick (Oxford) 16.2 mp. 2. Stollmár 16.4 mp. Távolyugás: 1. Haluska 6 m. 94 cm. 2. Abrahams 6.90 m. Gerelyvetés: 1. Csejthy 56.33, 2. Gyurkó 55.08, 5000 méteres siktfutás: 1. Steiner 16 p. 53 mp. 2. Kultsár 16 p. 58 mp.

A NTK futóversenye. Novisadon keresztül megrendezett 3000 méteres versenye nagy közönség előtt folyt le. A versenyen heten startoltak. Első lett Miskolci (NTK) 12 p. 36 mp. alatt, második Schneider (NAK), harmadik Németh (NAK). Hármán a versenyt feladták.

Budapesti futbaleredmények. A vasárnapi mérkőzések megtelepése az úpestiek győzelmére az F. T. C. ellen. M. T. K.—M. A. C. 2:0 (1:0) U. T. E.—F. T. C. 2:1 (1:0) Vasas—Zugó 1:1 M. A. F. C. III. ker. 1:0 BTC—VAC 2:0 (0:0) Törökvs—KAC 2:0 (0:0) BAK—RTK 2:1 (1:0) Ékszerész—UISE 0:0. 33 FC—NSC 2:0 (1:0).

NYILTTÉR.**Köszönetnyilvánítás.**

Családunk összes ismerőseinek, kik mély gyászunkban koszorúküldés és a temetésen való jelenlétükkel együttérzésüket oly jól esően kimutatták, ezúton mondunk meleg köszönetet.

**Makk, Dr. Fekete,
Karakasevics család.**

Árverési hirdetmény.

Az S. H. S. Államvasutak itteni Raktárfőnöksége értesíti az érdeklődőket, hogy f. évi szeptember hó 19-én délelőtt 9 órai kezdettel a III. számú raktárban különféle árut fog elárvereztetni.

Subotica, 1922. szeptember 11.

6602

Sef Magacina.

**Almolnárok,
molnársegédek
azonnali belépésre
kerestetnek.
Cím a kiadóban.**

WEIZENFELD ÉS TSA

SUBOTICA. 000000. TELEFON 190.
Iroda: Városi Bőrpalota. Kötélgár: Sental-put.
Alapítva 1902. 000000 Táviratcím: Ken deripar.

PONYVA

ELADÁS ÉS KÖLCSÖNZÉS

**Ajánl: Lópokrócokat,
füzölt és kerti tömlőket,
ujlisztes, gabonás,
gyapju, toll, komló és
szalmazsákokat, madrac,
és roletta szöveteket
juttából és lenből, minden-
nemű házivásznat. Zsineg,
kötél és hevederek.** 712

Feketicsen

fő forgalmas helyen lévő házam 300 négy-
szög öl területen fekvő 4 szoba, 1 kovács
műhely, 3 konyha, nagy felszer, az udvar-
ban külön álló teljesen modernül felszerelt
Fényképészeti műhely eladó.
A fényképészeti felszerelés külön is eladó.

Heck Keresztély.

Optálók figyelmébe!

Magyarországra repatriálók — költözködési in-
góságának szállítását, úgy butorkocsival, mint
vagonba rakva jutányosan és megbízhatóan
vállaljuk és azok vámeligazítását szakszerűen
kezeljük. — Érdeklődőknek közelbeli felvilágo-
sítással szívesen szolgál

CARO I JELINEK

Medjanarodno Otpremničko d. d. Podružnica Subotica

KA VICSOT

(Pataki és bányait) elad ab Dunapart

SIMA DOBRIN ÉS TÁRSAI
RAKOVÁC. Utolsó posta BEOCSIN.

**25 vagon
SZILVÁT**

pálinkafőzésre hordókban elad
egyik ügyfele javára a

Beogradska Komisiona Banka
Beograd, Karadjordjeva-ul. 12.

Telefon 12—26.

**Nagy iparvállalat
azonnali belépésre**

**könyvelőt
keres.**

Ajánlatok „Szeptember 1922” jelleg alatt a lap
kiadóhivatalához küldendők.

Litographiai címkéket, részvényeket,
számlákat, plakátokat,
névjegyeket, építészeti rajzokat és autographia-
kat sokszorosít, valamint mindennemű

cink-kliséket olcsón és gyorsan készíti.

Milodánović i Drug

„Grafički umetni zavod“ Palič. Haverda megálló
Seerelner villa.

5785

G I L E T T E

és mindennemű önbortováló késeket felelősség mellett
a legújabb rendszerű motorikus üzemre berendezett
gépen egy dinárért azonnal újja köszörülök.
DEUTSCH IZIDOR OPTIKUS SUBOTICA.
Vidéki rendelőimet kérem a késeket ajánlott levélben bekülden

CZIPÓFELSŐRÉSZT

gyorsan és pontosan készítik. Piaczi suszteroknak
nagy árkedvezmény. Cipőkülönlegességek szabását
és csizmaszabást elvállalok.

POLGÁR RUDOLF

I. krug Skotus Vlatov u. 5. A Főpostánál.

Veszek

minden mennyiségben használt

Jugoszláv postabélyeget

fizetek 5, 15, 60, 75 parás 4—, 8—, 20— 30—
dinárért 25%-ot, 10, 20, 1—, 2—, 5—, 10— dinár-
ért 15%-ot 100 drb 25 paráért 1— D—t és 100
drb 50 parásért 50 parát Drutsch Károly tükör-
gyáros Stara Kanjiza.

**SZEMFEDELET,
KOPORSÓDISZEKET**

tapátakat és mindennemű temetkezési cikkeket
gyári árban ajánli:

„PAX”

temetkezési cikkeket és művirág nagykereskedés
NOVISAD, KRALJA PETRA 4.

KALORIA

TÜZELŐANYAGKERESKEDES

Telefon 512 SUBOTICA Telefon 512

Áprított és száraz hasáb tűzifa,
csomagolt- és kovács faszen kapható
állandóan a legolcsóbb napi árban.
Kivánságra házhoz szállítva.

Fodrászok

legolcsóbb bevásárlási forrása

KAICS PÉTER
fodrászati cikkek és illatszerek nagy
raktára

Subotica, Rudičeva ul. — Telefon 147.

SHS. kir. lőpor áruda.

**VADÁSZATI
ÉS SPORT**

SPECIALIS SZAKÜZLET

Nagy raktár:

**Vadászfényverekben
vadászlőszerelések,
vadászfelszerelések,
football,
tenisz,
atletikai**

cikkekben, komplett felszerelések.
Rendőrségi felszerelések. Tűzijátékok.

BATA V. FIA

Nagyban. Subotica Kicsinyben.
Kralja Aleksandrova ulica 7.
Tessék árjegyzéket kérni!

5090

Idegenek találkozó helye!

LANDOVICS

volt

„BAČKA“ VENDÉGLŐJE,

ahol jó és izletes ebédet kaphat
8-50 dinárért. Zóna 2 dinár.

„Danica”

CIPŐ a legjobb és legolcsóbb
Subotica, Aleksandrova ul.

szept. 18-tól
szept. 20-ig
hétfőtől
szerdélgi

Lifka

Cirkusz fenomen

nagy cirkuszdráma 6 felvonásban.
Fő szereplő: Luciano Albertini
és Jack a csodamajom.

„FEMINA“

női kalapcselező

Subotica

Strossmayer u. 8. I. em.
(Huspiac)

mélyen leszállított áron
kiárultja a raktáron levő modell
divet, bárony, fűz és gyper-
m kalapokat. A társaság, je-
lőnösen kértetnek. Uri hö-
gyeknek ka. alkészítési kurzus
okt. 10-én kezdődik.
Tandíj 500 dinár.

Fűszerkereskedő-

segéd

és boltiszolga

felvétetik

nagykereskedésben

Cim a kiadóban.

HARMONIUM

„Mason & Hamlin“ ame-
rikai gyártmányú dispel-
dány

eladó.

Megtéríthető S. H. S.
filmvállalatnál Novisad,
Dunavska ul. 14.

Elismert legfinomabb ositák vegytisztá koks-

SZÉNSAV

és 1-a Stözi-léle

SZÓDÁSÜVEGEK

Pochtler (Wien) -féle zin és alumínium fe-
jek, üvegcsövek, gumigyűrűk, szeleppu-
mik, málna- és citrom esszenciák, festé-
kek és szódavízítőtövegek és az összes
szikvízgyári kellékek raktára.

„JOHANA“

szénsavraktár és szikvízgyár Subotica.

Szegedinski put 106. Sürgöncim: Johana szikvízgyár.

TELEFON: 532.

Hol lehet legolcsóbban vásárolni?

HÁZTARTÁSI CIKKEKET

NAGY JÓZSEF

lefo, meszelő, kosár és háztartási cikkek
kereskedésében, Strossmayerova ul. (Huspiacz.) 7.

DUS RAKTÁR:

Konyhafelszerelések, zománcozott főzőedények
paradicsom- és LISZTSZITÁK, konyhamérleg
berndori alumínium edények, alpaca evőesz-
őzők, ruhakosár, kupé- és utazókosarak, kertbi-
torok vesszőből, kocsuk és g. ékény lábtörők, fű-
kosarak, széntartók és mézárókat orok stb.

Nizza

szappanok

a legjobbak.

Apróhirdetések

Telefonon nem adunk hirdetői ügyekben felvilágosítást.
Apróhirdetés egy sor 2 K, vasigbottás és olasz
kétzerezesen számít. Legkisebb apróhirdetés 40 K
Apróhirdetéseket felvessz Subotica a kiadóhivatal
Alexandra-utca, Lelech-ház és Schlauger hírlap-
árda a vasúti park mellett. Vidőkre valameny
felárulunk. Előfizetési díj havonként 30 din., negyedévre 90 din.
Közösöködekekhez váiaszabályoz mellékelend.

INTELLIGENTES deut-
sches Fräulein wird zu
mieten 2/4 jährigen Kna-
ben gesucht. Adresse: Karl
Demus Spezerelländer,
Topola. 6580

PERFEKT könyvelő, lehe-
tőleg német, szerb nyelv-
tudással, felvétetik Vig
könyvkereskedésben. 6715

Tanoncokat merlegla-
ntos és asztalos szak-
mákra felvesz a Mérleg-
gyár Sencanski put 23. Fi-
zetés első évben havi 400
K., második évben 500 K.,
harmadik évben 800 K.

KERESKEDELMÉI érettsé-
givel bíró fiatalember ir-
odai alkalmazásra felvétetik
Cim a kiadóban. 6603

KERESÜNK azonnali be-
lépésre pénztárnoknőt, ki-
nek irodai gyakorlata van.
Gépirást tudók előnyben.
Weitzenfeld és Társa.

Utazó ki a rövid-ru szak-
mát tökéletesen bírja azon-
nali becépésre kerestetik
Krausz Beia i Drug rö-
vidáru kereskedésében. 6632

Fiatall péksegédet azonnal
munkába felvesz Papp
István Malihedjes, 6642

VÉTEL-ELADÁS

Vannék egykorokant kocsit
gumikerékekkel, mit magam
is el bírnék hajtani, eset-
leg használt is megfelelő
volna. Harcsa Mihály ke-
reskedő, St. Moravica Pö-
ter. 6753

Szappantöző üstök és
rámák eladó, Tóth Elei
fűszerkereskedő. 6739

Koleblán az állomás mel-
letti 15 kat. holdas szőlő-
telepem kastelyszerű be-
ültözhető lakóházzal, mel-
lekpéldékkel, nagy pin-
cekkel, pálinkafőzővel, mé-
hészettel, szódavízgyárral,
felszereléssel, butorral, vagy
anélkül eladó. — Bővebb
Subotica Strossmayerova
ulica. 10. JANDEK. 6744

ELADÓ szálloda teljes be-
rendezéssel és egy kert
földdel együtt. Subotica és
a nagybecskereki vonalon,
az állomás szemben.
Cim a kiadóban. 6442

Saját termé-
sű
édes must
gen olcsón kapható csak
vizszinttel rusitokna.
Frank Sándornál
Palics
Haverda-meg 416.

Írógépek
szakszerű postus
JAVITASA.
Írógép száragok.
Fényképezési
0 SZES CIK K B K
NAGYJAN RIZ R-
sz. Műanyagok
Bélyegzők
nyertes 24 óra-út.
Gilette-készé.
Köszörülése.
Eredeti Zeiss-
szemüvegek
kereskedésében.
Mayerhof A.
optikaruaál.

ARANYAT, BRILLIANT,
drágaköveket legmagasabb
árban veszek. Órákat és
ékszerket legszakzerű-
ben javítok és legolcsó-
bban árusítok **Friedmann**
Dezso órás és ékszerész
Subotica, Alexandra u.
Állami tisztviselőknék javi-
tásoknál 20 százalékos em-
gondmenny. 6086

TÓZIFA vaggontételek-
ben, aprított házhoz meg-
edelés után azonnal szállít-
va, valamint külföldi ko-
vácszenet, kályhához való
kőzetet és gáz-kocsót,
Sijačić tüzifa- és kőszén-
telepe, Pallčki put, telefon
839. 6449

UJ boroshordók a legin-
tányosabb árban kaphatók
Sijačić fátelépén, Pallčki
put. 6448

210 liter tartalmu kever-
őköszülékekkel ellátott pá-
nakafőző rézest kedvező
feltételek mellett kapható
Ófner Józsefnél Ada. 6655

OLAJÜTÉSHEZ 2 darab
új magpörkölő géphajtás-
ra és egy darab „Stietes“
500 mm. hengerezék eladó.
Horgos 106, Kmettyvél
megtéríthető. 6716

KÉT és fél kapa gyümöl-
sés kis házzal eladó. Cim
a kiadóban.

Egy három számú Wert-
heim-székény eladó. Gie-
nyics Antal, barátom-tem-
ploma mellett. 6684

KERESÉK megvételre egy
garnitúra szántó gőzgépet.
Az ajánlatban kérem meg-
nevezni a gyártat, az árat
és az évet. Gyura Budisin
ekonom, Velikakikinda. 6704

Vegykereskedés Zagreb-
ben a legirgalmasabb he-
lyen (Főpályaudvar) bor-
kíméréssel és erre a célra
alkalmi helyiség, sruval
együtt eladó. Ára 250,000
dinár. Cim: Petrinska 50
Zagreb. Sencic. 6654

KÜLÖNFÉLE

Egy elegáns butorozott
szoba azonnal kradó. Cim
a kiadóban. 6755

ELSŐRENDÜ női tem-
plom-ülés kiadó. Bővebbet
Bergl János üvegüzleté-
ben, hus-piac. 6672

Beremendi
kőből égetett elsőrendű
maszet
becsini portland
cemeniet
száraz rostált
faszenet
nagyban és kicsinyben
ajánl Réval Adolf
Subotica Telefon 551
(Csirkepiac)

Körző

szept. 18-tól
szept. 20-ig
hétfőtől
szerdélgi

Moj

szerelmi dráma 5 felvonásban
Főszereplő: Lotte Neumann.

DINÁRKÖLCSÖNT keres-
sünk, 100,000 dinárig,
azonnali folyósításra, üzleti
célra, haszonrészesedé-
ssel. Leveleket biztos gar-
anciajelligére a kiadóba
kerünk. 6677

Elveszett pénteken dél-
előtti Zimonski-put elejtől
a körhözg szőlőprés haj-
tókár csuklófeje vasból.
Megtaláló jutalomban ré-
szesul, ha felhozza a fö-
rtéri Kuneiz ház (Nőder
kávéház) első emeletére.

Város belterületén szép
irodahelyiség átadó. Cim
a kiadóban. 6644

Kártyatisztítást és vágást
vállal modern gépekkel 15
és 20 koronánál Schulhofi
Subotica, Pašičeva utca
Gőzfűző mellett. 6674

Kéz, láb és hónaljizadás
ellen legbiztosabb szer
a Reformkénés. Kapható
állás győgytárban főposta
átellenében.

A HELYBELI gázyárban
darabos gázköcs kisbáb-
nagobb tételekben meg-
rendelhető. 6575

Egy szobát butorral vagy
butor nélkül, lehetőleg
konyahasználattal keres
gyermektelen házaspár.
Lelelépést fizet. Cimeket a
kiadóba kér. 6722

A nagyközönség figyelmébe!

Cukrászüzletemet

a mai naptól fogva lakásomon folytatom. Ezáltal
abbán a kényelmes helyzetben vagyok, hogy

SÜTEMÉNYEKET

és 6170

TORTÁKAT

a legolcsóbb napi árban bármikor szállíthatok.

Keppert Jánosné cukrász

Subotica, Vermes ház (a kiskápolna mellett).

Női kalapok

a lelegegysőbb kivitelben a legújabb

divat szerint a legolcsóbban kaphatók

Klein Leonánál

Manojlovičeva ul. 1.

Átalakításokat legjutányosabban vállalok.

LJUBICA

CIPŐKRÉM

a legjobb a világon. — Gyártja:

H. SPIRIK, FABRIK

CHEMISCHER PRODUKTE

APATIN 6.